

Phẩm 11: TUỆ THÙ THẮNG BA-LA-MẬT-ĐA (Phần 1)

Này Xá-lợi Tử! Sao gọi là tuệ thù thắng Ba-la-mật-đa của Đại Bồ-tát?

Này Xá-lợi Tử! Nếu Bồ-tát thực hành hạnh Bồ-tát không thoái chuyển, đối với chánh pháp tạng thù thắng nghĩa lợi phải thọ trì, đọc, tụng lắng nghe rốt ráo, khai thị rộng rãi, diễn nói cho mọi người, được tướng tuệ thù thắng.

Tuệ thù thắng ấy sao gọi là tướng? Sao gọi là giải nhập? Nghĩa là đối với tướng tuệ thù thắng đã nghe tùy ý hiểu rõ.

Lại nữa, sao gọi là tướng đã nghe? Nghĩa là, tướng ham muốn, tướng ý nguyện, tướng khéo hòa hợp, tướng Thiện tri thức, tướng biến hóa, tướng hồi hướng, tướng cao quý, tướng tôn trọng, tướng xoay bên phải, tướng hết sức tự tại, tướng thân cận, tướng không nghe ngoại cảnh, tướng thừa sự, tướng tác ý, tướng không tán loạn, như tướng cầu của báu, như tướng cầu thuốc thang, tướng diệt tất cả bệnh khổ, tướng niệm pháp khí, tướng thông đạt Bồ-đề, tướng đối trị giác ngộ, tướng nhập Phật trí, tướng nghe không nhằm chán, tướng tập pháp thí, tướng thí rồi không hối hận, tướng thích gần đa văn, tướng khéo làm hoan hỷ lãnh nạp, tướng toàn thân hoan hỷ, tướng tâm rất vui thích, tướng lắng nghe không mệt mỏi, tướng thích nghe chánh pháp, tướng thích nghe chánh hạnh, tướng thích nghe không xúc vô trí, tướng thích nghe Ba-la-mật-đa, tướng thích nghe chánh pháp Bồ-tát tạng, tướng thích nghe nhiếp sự, tướng thích nghe phương tiện khéo léo, tướng thích nghe phạm hạnh, tướng thích nghe thần thông, tướng thích nghe bốn Niệm xứ, tướng thích nghe bốn Chánh đạo, tướng thích nghe bốn Thần túc, tướng thích nghe mười hai duyên sinh, tướng thích nghe vô thường, khổ, vô ngã tịch tĩnh, tướng thích nghe Không, Vô tướng, Vô nguyện, giải thoát, tướng thích nghe không tích tập căn hạnh bất thiện, tướng thích nghe tích tập hạnh thiện căn, tướng thích nghe sống một mình, tướng thích nghe chuyển pháp luân, tướng đối với tạp nhiễm mà không tướng tán loạn, tướng điều phục tất cả tướng phiền não, tướng hướng về người trí, tướng thân cận Hiền thánh, tướng xa lìa không luật nghi, tướng thích nghe Thánh nhân, tướng thích nghe năm căn, tướng thích nghe tùy niệm quán sát, tướng thích nghe bảy Giác chi, tướng thích nghe tám Thánh đạo, tướng thích nghe mười Lục, bốn Vô sở úy, bốn Vô lượng, mười tám pháp Bất cộng của Như Lai.

Này Xá-lợi Tử! Đối với các điều đó tức là văn, tu, tuệ. Vì sao? Vì ham muốn chánh pháp Bồ-tát tạng, khi nghe pháp rồi có khả năng biết rõ, biết rồi tu hành. Nếu ý nguyện muốn lắng nghe chánh pháp Bồ-tát tạng, khởi tâm hòa hợp, gần Thiện tri thức, hoặc biến hóa, hoặc nhiếp thọ, hoặc xoay bên phải, hoặc hết sức tự tại. Nếu thân cận đa văn, không nghe ngoại cảnh, an trụ đa văn, siêng năng dũng mãnh tác ý. Như tướng mong cầu đồ báu, như tướng mong cầu y vương, tướng diệt tham, sân, si; tướng thọ trì. Nếu thông đạt chỉ thú của các pháp và đối với ý vui khiến ý tăng trưởng, lắng nghe lãnh thọ không nhằm chán; nghe bố thí rồi hay phấn khởi mạnh mẽ bố thí; nghe nói giới rồi hay hộ trì tịnh giới; nghe nói nhẫn nhục rồi hay nhẫn nhục; nghe nói tinh tấn rồi không có biếng nhác; nghe nói thiền định rồi không có tán loạn; nghe nói tuệ thù thắng rồi tâm khởi tận hết lậu hoặc thích đa văn thù thắng; nghe pháp rồi thân tâm vui thích; nghe Đại thừa rồi lại sinh thắng dục; nghe việc nhiếp thọ rồi tâm hành nhiếp thọ; nghe bốn Niệm xứ rồi thân thọ tâm pháp niệm trụ; nghe bốn Chánh đạo rồi liền diệt trừ bất thiện đã sinh, xả bỏ bất thiện chưa sinh, khiến tăng trưởng thiện căn đã sinh, khiến phát khởi thiện căn chưa sinh; nghe nói lìa tranh cãi thân tâm dục đều được khinh an; nghe nói

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

thiền định tâm hành quyết định; nghe bốn Vô lượng rồi khởi đại Từ đối với tất cả hữu tình, khởi tâm đại Bi đối với những ai đả trước, khởi đại Hỷ đối với các chánh pháp, khởi đại Xả đối với điều bất thiện; nghe năm Căn rồi tâm hay thực hành tín, tấn, niệm, định, tuệ; nghe bảy Giác chi tâm sinh giác ngộ tất cả các pháp; nghe tám Thánh đạo khởi tâm hướng đến Niết-bàn. Nếu đối với mười Lục, bốn Vô sở úy, bốn Vô lượng, mười tám pháp Bất cộng của Như Lai cho đến vô lượng pháp Phật, nên học như vậy, phát tâm Chánh đẳng Chánh giác, khi đã nghe rồi mới có thể biết rõ, biết rồi mới có thể tu học.

Này Xá-lợi Tử! Như vậy là ta đã nói về các tướng đã nghe, tùy ý hiểu rõ. Đó là Đại Bồ-tát thực hành hạnh tuệ thù thắng Ba-la-mật-đa.

Lại nữa, này Xá-lợi Tử! Nếu Bồ-tát thực hành hạnh tuệ thù thắng Ba-la-mật-đa thì mới có khả năng đối với chánh pháp Bồ-tát tạng nghĩa lợi thù thắng, thọ trì đọc tụng, lắng nghe, khai thị rộng rãi, diễn nói cho mọi người, được các pháp chánh hạnh.

Sao gọi là các pháp chánh hạnh? Nghĩa là, đối với pháp này, như trên đã nói an lập chánh hạnh.

Này Xá-lợi Tử! Pháp chánh hạnh nghĩa là tùy thuận nhiếp thọ các pháp. Vì sao? Vì pháp không chấp trước. Đó tức là chánh hạnh. Nếu còn chấp trước thì không thể có. Đối với pháp Bồ-đặc-già-la mà cầu xuất ly cũng không có điều đó. Đối với pháp Bồ-đặc-già-la không có chấp trước thì gọi là chánh hạnh, được vô ngại hoặc, việc này đương nhiên. Thế nên, các vị tu hành đối với chánh pháp này tùy thuận nhiếp thọ không bị chướng ngại. Đó là chánh hạnh.

Lại nữa, này Xá-lợi Tử! Nếu đối với các pháp và pháp tôn trọng mà không chấp, không giữ, không sinh, không diệt và đối với các pháp như tùy thuận chánh lý, cũng không chấp thủ, nói như vậy tức là chánh hạnh. Như nay ta nói không có một phần nhỏ nào, cũng không có sở kiến, không thấy, không chấp thủ, như vậy là tướng các pháp.

Sao gọi là tướng? Đó là có tướng, không tướng. Vì sao? Vì tướng này không tướng nên gọi là không tướng.

Lại nữa, tướng này đối với tất cả pháp đều không biết rõ, không tướng này vốn không thấy, không giữ được, như vậy tức là chánh hạnh. Thế nên đối với chánh hạnh này phải nên tu tập hiện chứng các pháp, không bị chướng ngại.

Khi ấy, Đức Thế Tôn muốn lập lại nghĩa này liền nói kệ rằng:

*Đối với Bồ-tát tạng
Không nên sinh quyết định
Các người trí như vậy
Được an trụ chánh hạnh.
Lại nếu đối pháp này
Mà sinh ra chấp thủ
Và khởi chấp một bên
Đó không phải chánh hạnh.
Pháp tuy không thể được
Nhưng chớ hiểu là không
Hướng là chánh diệu pháp
Không đồng với hư không.
Nếu pháp đồng hư không
Thế gian không lãnh hội*

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

Do vì không lãnh hội
Nên không phải chánh hạnh.
Lại chánh diệu pháp này
Không thủ không không thủ
Thế nên pháp phi pháp
Không nên sinh chấp thủ.
Do không chấp thủ đó
Mới chánh là pháp tướng
Hành tướng như thế đó
Mới gọi là chánh hạnh.
Lại chánh diệu pháp này
Chưa từng có chấp trước
Tùy thuận mà biết rõ
Không thể bị tổn hại.
Do không bị tổn hại
Người trí không vin vào
Hành tướng như thế ấy
Mới gọi là chánh hạnh.
Lại nữa, các người trí
Trụ công đức thiếu dục
Đối với chánh pháp này
Tương ứng khéo tu hành.
Nếu an trụ các thiện
Hành oai nghi chánh hạnh
Đối với chỗ hướng đến
Tùy ứng được thanh tịnh.
Chỗ hướng đã thanh tịnh
Biết chánh pháp như vậy
Thì dù ở nơi nào
Rõ tâm ý hữu tình.
Lại nữa, các người trí
Biết rõ tâm ý rồi
Đối hành tướng như vậy
Hay tuyên nói chánh pháp.
Lại pháp thậm thâm này
Thông đạt Thắng nghĩa đế
Đối với nghĩa như vậy
Thường đạt được quyết định.
Lại nữa, các người trí
Đa văn như biển cả
Do sâu rộng như vậy
Hành vô lượng công đức.
Không mượn văn và nghĩa
Hay thông đạt chánh lý
Đối vô lượng văn nghĩa

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

Được kiên cố bất động.

Lại nữa, này Xá-lợi Tử! Đại Bồ-tát thực hành hạnh tuệ thù thắng Ba-la-mật-đa, đối với chánh pháp Bồ-tát tạng nghĩa lợi thù thắng, nghe rồi diễn nói cho mọi người, đạt được tuệ thù thắng sáng suốt, nó có khả năng diệt trừ các pháp vô minh tối tăm mù mịt cản trở và mau chóng thành tựu tuệ quang thù thắng, biết rõ pháp như thật thiện và bất thiện, cho đến mạng chung đoạn trừ rốt ráo các pháp bất thiện, nghe các pháp thiện như đã giác ngộ và có khả năng tuyên nói pháp thiện vắng lặng.

Khi ấy, Đức Thế Tôn muốn lập lại nghĩa trên liền nói kệ rằng:

*Ví như vào chỗ tối
Các sắc tướng hiện tiền
Mắt ấy không thể thấy
Lửa sáng soi tối tăm.
Kiếp hiện tại như vậy
Có người sinh tử kia
Đối pháp thiện, bất thiện
Không nghe cũng không biết.
Vì do nghe pháp này
Không gây ra tội lỗi
Và trừ lợi phi nghĩa
Mau chóng đến Niết-bàn.
Thích thân cận thầy, bạn
Tăng trưởng thêm văn tuệ
Nhờ tuệ thanh tịnh ấy
Nên được nghĩa diệu lạc.
Người trí nghe nghĩa ấy
Thấy phi pháp xuất ly
Đối tịnh pháp dũng mãnh
Được diệu lạc thù thắng.
Nếu đối Bồ-tát tạng
Nghe rồi trụ pháp tánh
Ánh sáng chiếu thế gian
Chân hành hạnh Bồ-đề.*

